

Zbigniew Bukowski, Jan Gromnicki

Grzybiany, pow. Legnica. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 4, 74-75

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wyposażenia. Zawartość jamy zasypiskowej grobu wskazuje iż pochówek datować można najwcześniej na I wiek n.e.

5. Osadnictwo wczesnośredniowieczne reprezentowały 3 obiekty zawierające ceramikę i kości zwierzęce. Jeden z nich stanowi zapewne pozostałość chaty.

Ponadto wyeksplorowano 5 jam, których chronologii ze względu na niecharakterystyczny inwentarz nie udało się ustalić.

Badania tegoroczne pozwoliły uchwycić północną granicę występowania grobów łużyckich, kloszowych i grobów z okresu późnolateńskiego i okresu wpływów rzymskich. Stwierdzono ponadto, że osada kultury łużyckiej ma niewątpliwie zasięg znacznie szerszy niż późniejsze osadnictwo i zapewne stanowi całość z obiektami odkrytymi w poprzednim sezonie badawczym na stanowisku „Kozarówka I”. Badania będą kontynuowane.

GŁOGÓWEK, pow. Mogilno

patrz średniowiecze

GRZYBIANY, pow. Legnica

Zakład Epoki Metali Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie

Stanowisko 1

Badania prowadzili dr Zbigniew Bukowski (autor sprawozdania) i mgr Jan Gromnicki. Finansował WKZ we Wrocławiu. Pierwszy sezon badań. Osiedle obronne kultury łużyckiej z okresu Hallstatt C-D. Nikłe ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego (XII—XIII w.).

Badania stanowiły kontynuację wstępnych prac rozpoznawczych, przeprowadzonych w latach 1959—60. Podjęto je w południowej części wzniesienia nad brzegiem Jeziora Koskowskiego, około 1 km na zachód od wsi Grzybiany. Rozkopano ogółem 190 m², pogłębiając stary wykop (18,5 × 7,0 m), oraz sytuując na jego przedłużeniu dalsze 4 małe wykopy (5,0 × 2,5 m).

Uchwycono krawędź osiedla z wielorzędowym falochronem — częstokołem, po ich zewnętrznej stronie być może pozostałości pomostu (przystań dla łodzi?) oraz elementy zabudowy przestrzennej, jak pozostałości wałów drewniano-ziemnych, fragmenty ulicy okrężnej, pokrytej bierwionami brzoźowymi i olchowymi oraz fragmenty domostw mieszkalnych. Interpretacja na obecnym etapie badań jest jeszcze utrudniona, gdyż odsłonięto tylko górny poziom konstrukcji drewnianych, pokrytych ponadto grubą warstwą drzew po rosnącym na ruinach osiedla lesie. Ponadto po-

głębianie utrudniał wysoki poziom wody. Odkryte elementy zabezpieczono na okres zimy.

Z pomocą geografów (prof. dr S. Szczepankiewicz z Instytutu Geograficznego Uniwersytetu we Wrocławiu) ustalono, że osiedle zajmowało półwysep (lub wyspę), utworzoną z kredy jeziennej na krótko przed zasiedleniem. Silne nawilgocenie podłoża spowodowało potrzebę umocnienia faszyzną zewnętrżnej krawędzi osiedla. Falochron-częstokół o nachyleniu ku stronie zewnętrznej, wykonany był ze słupów dębowych. Na obecność zabudowy mieszkalnej, prócz słupów, pozostałości polepy konstrukcyjnej, spalonego drewna, wskazuje również bogaty inwentarz zabytkowy. Stwierdzono, że ten ostatni zalega głównie między i pod elementami drewnianymi i że badania rozpoznawcze z lat 1959—60 doprowadziły tylko do uchwycenia górnej warstwy konstrukcji, pokrytej wspomnianymi pniami drzew.

Materiał zabytkowy składa się głównie z ceramiki, reprezentującej bogaty zespół form, w tym z kilku całych naczyń, m. in. czernionych oraz szeregu naczyń miniaturowych. Z narzędzi natrafiono na kopaczkę i motyczkę rogową, kamienne rozcieracze, krój (?) rogowy radła, szydła kościane oraz na wiosło sterowe z drewna długości 135 cm. Ponadto odkryto 1 brązową szpilę o bogato profilowanej główce kulistej. Ujawniono również liczne szczątki roślinne, w tym ziarna prosa, pszenicy, jęczmienia, grochu, maku, nasiona leszczyny, żołądzi, wiśni (?) itd. Pobrano szereg próbek do badań paleobotanicznych i palynologicznych oraz C₁₄.

Badane osiedle obronne datowane wstępnie na Hallstatt C-D, jest obiektem co najmniej 2-fazowym. Ślady spalenizny zdają się sugerować pożar jednej z faz. W górnych warstwach osiedla ujawniono nieliczne ułamki ceramiki wczesnośredniowiecznej (XII—XIII w.).

Badania podjęte w roku 1970 wymagają dalszej kontynuacji. Rokują one bardzo interesujące rezultaty dzięki dobremu stanowi zachowania konstrukcji drewnianych oraz obecności bogatego materiału tak archeologicznego, jak i paleobotanicznego.

W przyszłości projektowana jest zabudowa półwyspu przez ośrodek turystyczno-sportowy, łącznie ze wzniesieniem pawilonu wystawowego, w którym prócz prezentacji wyników badań osiedla w Grzybianach, mają być eksponowane elementy zabudowy (pozostałości konstrukcji drewnianych).

GZIN, pow. Chełmno

Katedra Archeologii Uniwersytetu
Mikołaja Kopernika w Toruniu

Badania prowadziła dr Jadwiga Chudziakowa. Finansowali Katedra Archeologii UMK w Toruniu i WKZ w Bydgoszczy. Trzeci sezon badań. Grodzisko kultury łużyckiej, okres halsztacki D i wczesny okres lateński.